

**YOUTH
AND
MEDIA**

NATIONAL PLATFORM
FOR THE PROMOTION
OF MEDIA SKILLS

**Për prindërit
e fëmijëve
midis 6 dhe
13 vjeç**

Rekomandime për përdorimin e mediave dixhitale

www.youthandmedia.ch

MIRË PËR TA DITUR

Media dixhitale është e kudondodhur në botën e sotme - gjithashtu për fëmijët. Do të përjetoni se si të rriturit komunikojnë përmes Internetit, marrin informacione në internet dhe përdorin media dixhitale për argëtim. Por ju tashmë po konsumoni vetë përmbajtje në internet, qoftë në kohën tuaj të lirë ose për shkollë. Prindërit, pra, i shtrojnë vetes shumë pyetje në lidhje me trajtimin e mediave.

Një gjë është e sigurt: Në mënyrë që fëmijët të mësojnë se si të përdorin mediat dixhitale në mënyrë të sigurt dhe me përgjegjësi, ata kanë nevojë për shoqërim dhe mbështetje - por edhe mundësinë për të fituar përvojë dhe ta provojnë atë në një mjedis të mbrojtur.

Fëmijët janë individë, zhvillimi i tyre është i ndryshëm, kështu që rregullat dhe kufizimet që bazohen vetëm në moshë, shpesh nuk janë efektive. Akoma ka **dëshmi** mbi të cilat prindërit dhe kujdestarët e tjerë mund të orientohen në jetën e përditshme.

Me rekomandimet tona ne dëshirojmë t'ju inkurajojmë të trajtoni çështjen e përdorimit të mediave në një mënyrë pozitive dhe krijuese, për të zbuluar përmbajtje me të rinjtë, për tu pajtuar me rregullat dhe për të hartuar me vetëdije mënyrën e përdorimit të mediave dixhitale.

REKOMANDIME

KUSHTOJINI VËMENDJE NË MËNYRË TË EKUILIBRUAR ORGANIZIMIT TË KOHËS SË LIRË.

Sigurohuni që fëmijët jo vetëm të merren me mediat dixhitale, por edhe të përfshihen në aktivitete të tjera të kohës së lirë - p.sh. ushtrime në ambiente të jashtme, të luajnë sport ose të takojnë moshatarët e tyre. Përdorimi i mediave në ekran para se të shkoni në shtrat e bën të vështirë fjetjen.

CAKTONI ORARE KOHORE SE KUR FËMIJËT DUHET TË JENË PARA EKRANIT.

Nëse është e mundur, përcaktoni së bashku me fëmijën se sa kohë mund të kalojnë para ekraneve në ditë ose në javë (për shembull, një episod të një serie ose një raundi të një loje). Përcaktoni kufij të qartë dhe sigurohuni që këto të respektohen. Pasojat për mosrespektimin e marrëveshjes duhet të dihen që nga fillimi.

SHOQËROJINI FËMIJËT GJATË PËRDORIMIT TË INTERNETIT.

Interneti ofron mundësi dhe rreziqe. Ndihmoni fëmijët të gjejnë rrugën e tyre në internet, shoqërojini ata dhe bisedoni me ta për përvojat e tyre.

KUSHTOJINI VËMENDJE ROLIT TUAJ.

Prindërit dhe kujdestarët e tjerë janë modele për fëmijët në trajtimin e mediave. Prandaj, kontrolloni zakonet tuaja të mediave.

KUSHTOJINI VËMENDJE RENDITJES SË MOSHËS.

Vëzhgoni klasifikimin e moshës për filma (FSK etj.) dhe lojëra (PEGI, USK etj.) dhe gjithashtu merrni parasysh nëse përmbajtja është e përshtatshme për fëmijën.

MEDIA NUK ZËVENDËSON KUJDESIN NDAJ FËMIJËVE.

Media digjitale nuk duhet të përdoret për të qetësuar ose shpërqendruar fëmijët. Ata vetëm imobilizojnë fizikisht fëmijët, ndërsa përmbajtja e mediave duhet të përpunohet mendërisht. Nëse është e mundur, përfshini fëmijët në detyrat e përditshme.

DISKUTIMET E HAPURA JANË MË TË RËNDËSISHME SESA PROGRAMET KOMPJUTERIKE.

Flisni me fëmijën mbi përmbajtjen shqetësuese në mënyrë të përshtatshme për moshën. Mos vendosni televizorë, kompjuterë/laptopë dhe tableta në dhomën e fëmijëve. Softueri i filtrit ka kuptim, por nuk garanton mbrojtje të plotë.

KINI KUJDES ME TË DHËNAT PRIVATE DHE TË NJOHURIT NË INTERNET.

Bisedoni me fëmijët se shpërndarja e informacionit personal dhe fotografive vetjake e të tjerëve mund të jenë problematike. Fëmijët nuk duhet të ndajnë informacione personale pa diskutuar më parë këtë me ju. Njohjet në internet duhen kryer vetëm kur shoqërohen nga një i rritur.

TREGONI KUJDES NDAJ PËRDORIMIT TË LIGJSHËM TË FOTOVE.

Të gjithë kanë të drejtë për imazhin e tyre. Para se të postoni ose dërgoni fotografi dhe video, duhet të merret pëlqimi i njerëzve të paraqitur.

RREGULLAT E PËRDORIMIT TË RESPEKTUESHËM VLEJNË GJITHASHTU EDHE NË INTERNET.

Inkurajoni të rinjtë të sillen me respekt kur dërgojnë komente dhe mesazhe. Nëse një fëmijë ndihet i sulmuar në internet, kjo duhet të merret seriozisht. Në rastin e sulmeve në internet, gjuhës së urrejtjes dhe diskriminimit, mund të jetë e nevojshme të merrni ndihmë nga specialistët.

NXISNI TË MENDUARIN KRITIK.

Diskutoni me një fëmijë mbi temën e lajmeve të rreme dhe si ta dalloni atë. Shpjegoni se si funksionojnë reklamat, për shembull reklamat brenda lojës ose vendosja e produktit në videot me ndikim.

NXISNI PËRDORIMIN POZITIV DHE KRIJUES TË MEDIAVE.

Inkurajoni përdorimin krijues të fotografive, videove dhe muzikës dixhitale. Ka lojëra dhe video shumë të mira që mundësojnë përvoja argëtuese. Interneti gjithashtu ofron një përzgjedhje të madhe të përmbajtjes mësimore dhe tutorialeve.

MË SHUMË INFORMACION

Të rinjtë dhe media është platforma kombëtare për promovimin e aftësive mediatike. **Ne dëshirojmë që fëmijët dhe të rinjtë të përdorin media dixhitale në mënyrë të sigurt dhe me përgjegjësi.** Prandaj, ne ofrojmë informacion, këshilla dhe rekomandime për prindërit dhe kujdestarët, si dhe për mësuesit dhe specialistët:

www.youthandmedia.ch

Kjo fletushkë ka për qëllim të lexohet nga prindërit, kujdestarët dhe kujdestarët e fëmijëve nga mosha 6 deri 13 vjeç (mosha e shkollës fillore).

Ka edhe dy fletushka, një me rekomandime për grupmoshën deri në 7 vjeç (mosha parashkollore) dhe një për prindërit dhe kujdestarët e të rinjve (12 deri në 18 vjeç). **Të gjitha broshurat i gjeni në 16 gjuhë të huaja.** Ju mund t'i porosisni ose shkarkoni pa pagesë nga faqja jonë në internet.

Në faqen tonë të internetit do të gjeni gjithashtu informacione të mëtejshme, lidhje dhe shpjegime për të gjitha rekomandimet:

www.youthandmedia.ch/recommendations

Botuar nga

Të rinjtë dhe media

Platformë kombëtare për promovimin e aftësive mediatike

Zyra Federale e Sigurimeve Shoqërore

dhe

ZHAW Universiteti i Shkencave të Aplikuara në Zyrih

Departamenti i Psikologjisë së Aplikuar

Departamenti i Psikologjisë së Medias

Menaxhimi: Prof. Daniel Süss, MSc Gregor Waller

Fotografitë: Pia Neuenschwander, photopia.ch

Porosit (falas):

BBL, Verkauf Bundespublikationen, CH-3003 Bern

www.bundespublikationen.admin.ch

Numri i porosisë: 06.20 2000 318.862.alb

Albanian

©2020 Të rinjtë dhe media, Platforma Kombëtare për Promovimin e Aftësive Mediatike, Zyra Federale e Sigurimeve Shoqërore / ZHAW Universiteti i Shkencave të Aplikuara në Zyrih

Zurich University
of Applied Sciences

**zh
aw**

**School of Applied
Psychology**

Psychological Institute

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Home Affairs FDHA
Federal Social Insurance Office FSIO